

[Bjerring.]

er den eneste Ret, som de reelle Privilegieindehavere kan paaberaabe sig efter denne Forordning. Derimod er Retten til Salg i højeste Grad omtvistelig; de lærde er i hvert Fald paa dette Omraade i høj Grad uenige. En Kendsgerning er det imidlertid, at Privilegierne gennem de følgende 170 Aar har været Genstand for Køb og Salg, og at man fra Statsmagtens Side har tolereret dette Forhold. Da Apotekernæringen var særdeles indbringende, ønskede flere og flere at erhverve sig Privilegier, hvorved Prisen paa disse steg, for hver Gang de var til Salg.

Dette gav Anledning til, at det kgl. danske Kancelli i Begyndelsen af 1840'erne tog under Overvejelse, om ikke det bestaaende System burde ændres. Kancelliet begrundede Ønsket om en Ændring med følgende: For det første, at uhindret Overdragelse fra Mand til Mand vilde være skadelig for det offentlige Interesser, hvad det jo ogsaa med al ønskelig Tydelighed har vist sig at være i de Aar, der er gaaet siden da. For det andet, at Privilegiernes høje Pris maatte befrygtes at virke fordyrende paa Lægemidlerne. Ogsaa paa dette Omraade har Erfaringerne vist, at Frygten var velbegrundet. For det tredje, at det efterhaanden var blevet saaledes, at Penge var det afgørende, medens Kvalifikation og Dygtighed kom i anden Række. Det er efter min Mening et af de svage Punkter ved den Ordning, vi har. Naar en Farmaceut efter en 30 Aars Tjeneste som Farmaceut søger et Apotek, gaas der tilbage til hans Eksamen, man regner ud, hvor mange Points han har faaet, og anvender meget sindrige Regler for Forfremmelse til Apoteker for alle dem, der ønsker at opnaa et personligt Privilegium. Men for de reelle, de salgbare Privilegiernes Vedkommende kan det være en Farmaceut med en middelmaadig Eksamen, hvis Kvalifikation ikke er af de allerbedste; her er det Pengene, der er det afgørende for at komme i Besiddelse af et Apotek. Det forekommer mig, at dette er ganske meningsløst. Ikke mindst paa dette Omraade kræves der en Reform, og man kan jo med god Samvittighed sige, at Tiden ikke nu er til at lade Pengepungen være det afgørende for at komme i Besiddelse af et Apotek.

Det var disse 3 Hovedpunkter, man drøftede i Kancelliet. Man lod Sagen gaa til Sundhedskollegiet, og den blev Genstand for lange og trange Forhandlinger. Selvfølgelig kunde de sagkyndige

ikke enes. Apotekerne holdt paa Retten til at sælge Privilegierne, idet de hævdede, at denne Ret havde 170 Aars Hævd. Lægerne, der var repræsenterede i Sundhedskollegiet, hævdede, at de reelle, de salgbare Privilegier skulde afløses af lutter personlige. De tilstaaede Privilegier skulde takseres i Værdi, og denne udbetales til Indehaverne. Pengene hertil skulde tilvejebringes gennem en Amortisationsfond, og i Fremtiden skulde alle Apotekerprivilegier være personlige.

Det Forslag, der er forelagt her, er jo netop bygget over de 3 Hovedsynspunkter, som man i 1842 gjorde gældende i Sundhedskollegiet. Det blev til sidst til følgende Kompromis — det gaar jo altid saaledes, at naar man ikke kan enes om Principspørgsmaalene, enes man om et Kompromis —: De før den 23. December 1842 eksisterende Privilegier betragtes som reelle, og den hidtil tvivlsomme Ret blev anerkendt, men det offentlige fastslaar sin Ret til at bevilge nye Apotekers Anlæg, hvor det offentlige Tarv maatte kræve dette. Det var altsaa et Privilegium af en særegen Beskaffenhed, idet Indehaverne af de reelle Privilegier ikke udelukkede fra Konkurrence. De efter denne Dato oprettede Apoteker er kun personlige. Dør en Indehaver af et personligt Privilegium, bestemmer Justitsministeriet — den Gang sorterede Apotekervæsenet under Justitsministeriet —, til hvem Privilegiet skal overdrages. Ordningen med reelle og personlige Privilegier er den Ordning, som bestaar endnu.

Spørgsmaalet om Afløsning af de reelle Privilegier har siden da stadig været brændende, og det er en trist Kendsgerning, at det ikke har været muligt i de siden da forløbne 89 Aar at naa til en tilfredsstillende Ordning af dette Forhold, der har været Aarsag til store Udgifter for Medicinforbrugerne. Der gik adskillige Aar, hvor der var Ro om Spørgsmaalet. Den 15. December 1887 forelagde Fredrik Bajer her i Rigsdagen et Forslag til Apotekerprivilegiernes Ophævelse og Apotekervæsenets Overgang til Statsdrift, saaledes at Apotekere og Farmaceuter skulde være Tjenestemænd under Staten, men dette Forslag blev ikke til noget. Saa gik der nogle Aar, og den 6. November 1894 nedsatte der en Kommission til Undersøgelse af Apotekervæsenets Forhold. Skønt der i denne Kommission var et Flertal, der ansaa det for ønskeligt at naa til en Afløsning af de reelle Apotekerprivilegier, naaedes intet Resultat, da man ikke kunde